

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos IV. — Izdan in razposlan dne 27. januarja 1880.

8.

Ukaz ministerstva za trgovino od 28. decembra 1879,

da v notranji obrežni vožnji ne bode več treba nahrbtnega pripisa na pomorsko-zdravstvenem listu.

V oziru na to, da po zdanjih uredbah občenja organi pristanskega in pomorsko-zdravstvenega upravnstva precej zvedó za vsako pokazo (vsak narušaj) javnega zdravstva v avstro-ogerski monarhiji, in da je tedaj nepotrebno, na zdravstvenih listih tistih ladij, ki se vozijo med narodnimi pristanišči, dobro stanje zdravstva vsakega izmed zadetih pristanišč posebej potrjevati, dopušča se zaradi pokušaja, da naj za dotle, dokler bode javno zdravstvo popolnem normalno, neha nahrbtno pripisavanje na zdravstvene liste ladij vozečih se med narodnimi pristanišči.

To določilo, katero naj brž v moč pride, veljá za vse ladje katere bodi vrste in narodnosti v notranjem obrežnem plovstvu.

Gledé blaga prihajajočega iz vnanje dežele in za ladje, plačavše carino za kako vnanjo deželo, ostanejo v moči dozdanji propisi. Pri ladjah blago iz vnanjega vozečih bode pristanski in pomorsko-zdravstveni organ prvega pristanišča, v katero dospejo, na zadnji strani izvirnega zdravstvenega lista potrjeval, da je ladja bila v domačem pristanišči pripuščena v svobodno občenje.

Kakor se samo ob sebi razume, ne dotika se to tistih polakšic, katere veljajo gledé ladij čez 10 bečev (ton) ne držečih, po tem gledé ribarskih in takih malih ladij, ki služijo poljedelskim svrham.

Korb s. r.

9.

Ukaz finančnega ministerstva od 8. januarja 1880,

ki prepoveduje Halsko za osem goldinarjev na meterski cent kupljeno sol zunaj Tirolskega in Predarelskega in pa nekih določenih okrajev Gornje-Koroškega prodajati.

Ker se je zapazilo, da se vsled olajšanega občenja sol varjenka, kupljena pri e. kr. Halskem prodajnem uradu za ceno v letu 1868 po stari navadi prebival-

cem tirolske in predarelske dežele in tistih gornje-koroških okrajev, ki so svojo potrebo soli od nekdej v Halu zalagali, z ugodnostjo na 4 gld. 48 kr. od Dun. centa, oziroma s 1. januarja 1876 počenshi na osem goldinarjev od meterskega centa določeno, — pogostoma v večjih množinah prevaja v druge dežele in okraje, nego so gori imenovani, vsled česar je celó — kakor na znanje daje razglas mestodržca za Tirolsko in Predarelsko od 22. novembra 1879, — v nekih delih dežele nastalo popolno pomanjkanje soli, ter se je prevoznja te soli v druge kronovine morala prepovedati, izrekuje in opominja se s tem, da ni dopuščeno, soli kupljene za omenjeno znižano ceno prodajati zunaj imenovanih dežel in okrajev, ter da se bode taka prodaja v dotičnem slučaju za težek dohodarstveni prestopok štela in kaznovala.

Chertek s. r.

10.

Ukaz ministerstva za trgovino od 20. januarja 1880, s katerim se izdajó novi propisi, da se ubrani nesreča na morji, ko ladja v ladjo trči

V v o d.

Člen 1.

V naslednjih propisih šteje se vsaka ladja parnica, ki se vozi samo na jadra in ne s parom, za jadrenico; nasproti vsaka s parom vozeča se ladja za parnico, naj ima ob enem jadra ali naj jih nima.

Propisi zastran luči ali svetíl.

Člen 2.

Luči, omenjene v naslednjih členih 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 in 10, morajo imeti se o vsakem vremenu od solnčnega zahoda do vzhoda, in nobene druge ne.

Člen 3.

Vozeča se ali ploveča ladja parnica mora imeti:

- a) na prednjaku ali pred njim najmanj 6^m visoko nad trupom ladje, — in če širina ladje 6^m prestopa, najmanj po eno širino ladje visoko nad trupom, — svetlo, belo luč, tako uravnano in nameščeno, da daje enakomerno in nepretrgano svetlobo čez obzora lok od 20 kompasovih črt, in to 10 črt na vsako stran ladje, računjenih od nosa tja do dveh črt od krme vprečno na vsako stran; — in tako močno svetlobo, da jo je v temni noči pri čistem vzračji 5 morskih milj najmanj daleč videti;
- b) na desnem boku (desni strani) zeleno luč, tako narejeno in nameščeno, da daje enakomerno in nepretrgano svetlobo čez obzora lok od 10 kompasovih črt odspremi proti desnemu boku (torej 2 črti čez vprečno mer desnega boka proti krmi); — in tako močno svetlobo, da jo je v temni noči pri čistem ozračji videti 2 morski milj daleč najmanj;

Luči.

Luči za ladje
parnice.

- c) na levem boku rudečo luč, tako napravljeno in nameščeno, da daje enakomerno in nepretrgano svetlobo čez obzora lok od 10 kompasovih črt odspredi proti levemu boku (torej 2 črti čez vprečno mer levega boka proti krmu); in tako močno svetlobo, da jo je v temni noči pri čistem ozračju videti 2 morski milji daleč najmanj.
- d) Omenjeni luči na straneh, zelena in rudeča, da ji ne bode poprek čez čelo videti, morata proti notranji strani imeti zaslon, držeča najmanj po 90^{cm} izpred luči.

Člen 4.

Ladja parnica, ki vlači drugo ladjo, mora, da se bode ločila od drugih parnic, razen stranskih luči na mesto bele luči, propisane v členu 3 a) imevati po dve bele luči navpično eno nad drugo, ki nista za manj nego 1^m vsak sebi. Obe té luči morata biti enako narejeni in jaki ter takisto nameščeni, kakor bela luč, katero morajo imeti druge ladje parnice.

Luči za parnice
vlačilke.

Člen 5.

Ladja, bodi parnica, bodi jadrenica, vse eno, katera telegrafsko žico (kabel) poklada ali naklada, takisto tudi ladja, ki se vsled kake nezgode ne more kretati, naj ima po dnevi pred prednjakom, in to ne niže od njegovega vrha vzdignene 3 temne krogle (obla) ali druge telesnine v znamenje, katerih vsaka ima najmanj po 65^{cm} v prumeru, navpično eno nad drugo in najmanj po 1^m vsak sebi.

Podnevna in
nočna znamenja
za ladje, ne-
zmožne obra-
čati se.

Takšna ladja mora po noči na tistem mestu, kjer imeva parnica belo luč, in če je ona parnica, namesto te bele luči imeti po 3 rudeče luči v oblihi svetilnicah ali laternah od najmanj 25^{cm} v prumeru, navpično eno nad drugo in najmanj po 1^m vsak sebi.

Te stvari in luči naj bližajočim se ladjam služijo v znamenje, da ladja, katera jih kaže, ni zmožna obračati se, in torej ne more umakniti se s poti.

Gori imenovane ladje, če nimajo na sebi naklada, ne smejo imeti stranskih luči, a če ga imajo, morajo jih imeti.

Člen 6.

Ladje jadrenice, če so pod jadri ali na vlaku, morajo imeti iste luči, katere so v členu 3 propisane za parnico na vožnji, razen bele luči, katere ne smejo nikdar imeti.

Luči za ladje
jadrenice.

Člen 7.

Na malih jadrenicah, kjer se — sosebn o slabem vremenu — zelene in rudeče luči ne dadó trdno namestiti, morajo te luči vendar na palubi in to na dotičnih straneh ladje pripravljene biti za potrebo in kadar koli se ladja približa ladji drugi ali zapazi, da se njej približuje druga ladja, treba je dovolj za časa na dotičnih straneh pokazati primerno luč — da ladja v ladjo ne trešči; — in sicer takó, da bode te luči kolikor je mogoče dobro videti, in da se zelena luč ne dá videti z leve, a rudeča ne z desne strani ladje.

Izimne luči za
male jadrenice.

De se bodo te prenosne luči varneje in laglji rabile, naj se laterne od zunaj pobarvajo z barvo luči, katero imajo, in s primernimi zasloni opravijo.

Člen 8.

Vsaka usidrena ladja, bodi jadrenica, bodi parnica, mora imeti belo luč v obli svetilnici od premera najmanj 20^{cm} dolgega na mestu, kjer se najbolje vidi, vendar ne čez 6^m nad trupom ladje visoko.

Ta svetilnica bodi nameščena takó, da ji je svetloba jasno, enakomerno in nepretržno najmanj eno morsko miljo daleč okoli in okoli pa vsem odzoru vidna.

Člen 9.

Privodniška (pilotska) plovila, kadar se bavijo na svoji postaji s privodniško službo, ne imevajo luči, kakoršne so propisane za druge ladje, nego belo luč na vrhu jadrenika, po vsem obzoru vidno, in poleg tega morajo v kratkih presledkih, ki nikdar ne trajajo čez 15 minut, pokazovati v znamenje po en ali več ognjev.

Kadar se ne bavijo s privodniško službo, morajo privodniška plovila imeti take luči, kakor so propisane za druge ladje.

Člen 10.

a) Vozeče se ribiške in druge odprte ladjice ali plovila niso dolžne, imevati stranskih luči, ki so propisane za druge ladje, vendar mora pripravljena biti namesto njih na vsaki taki ladjici užgana svetilnica z zelenim steklom na eni in rudečim steklom na drugi strani. Da se ubrani nesreča, mora ladjica bližaje se kaki drugi ladji ali videč, da se njej druga ladja bliža, pokazati to svetilnico takó, da ne bode zelene luči z levega, a rudeče z desnega boka videti moči.

b) Usidrene ribarske in odprte ladjice naj kažejo svetlo belo luč.

c) Ribarske ladjice, ki vozeč se ribe lové v mreže vlečene (sake), morajo na enem svojih jadrenikov imeti po dve rudeči luči navpično eno nad drugo, ne manj nego 1^m vsaksebi.

d) Plovila, ki lové ribé z mrežo na dno spuščeno, morajo na enem jadreniku imevati dve navpično stoječi in najmanj po 1^m oddaljeni luči eno od druge, namreč zgornjo luč rudečo, a doljno zeleno; vrhu tega morajo imeti ali stranske luči, kakor so propisane za druge ladje, ali če stranskih luči ni moči namestiti, barvane luči propisane v členu 7, ali pa pri roki svetilnico z enim zelenim in enim rudečim steklom, kakor je opisana pod a) tega člena.

e) Ribarske in druge odprte ladjice smejo, kadar se jim vzvidi potrebno, od časa do časa z ognjem posvetiti.

Vse v tem členu propisane luči, razen stranskih, morajo biti v obli svetilnicah, ki so tako narejene, da svetijo po vsem obzoru okoli.

Člen 11.

Ladja, katero druga ladja preteče, mora le-tej, da skupaj ne zadeneta, za časa pokazati čez krmo belo luč ali pa posvetiti z ognjem.

Propisi za znamenja, ki jih je dajati o megli itd.

Člen 12.

Vsaka ladja parnica bodi providena s parno piskalico ali drugim krepko delujočim parnim glasilom za dajanje znamenj, ki bodi tako nameščeno, da nikaka

Luči za usidrene
(na mačku sto-
ječe) ladje.

Luči za privod-
niška plovila.

Luči za ribarska
in druga odprta
plovila ali čolne.

Luči za ladje,
ki jih druga ladja
prehiti.

Znamenja, da-
jana o megli,
mežavem vre-
menu in sneženji.

ovira glasú ne duší. Poleg tega mora imeti vsaka parnica krepak rog, ki se na-nj trobi s pomočjo mehu ali z drugim mehničnim priredom, in pa glasno zveneč zvonec.

Ladje jadrenice morajo imeti podobno trobilo in podoben zvonec.

O megli, temačnem času ali kadar sneg pada, morajo se v tem členu opisana glasila po dnevi in po noči uporabljati takó le:

- a) Vsaka vozeča se parnica mora s parno piskalnico ali drugim parnim glasilom v presledkih ne čez 2 minuti dolgih (vsaki 2 minuti najmanj) dolgozategnen glas dajati.
- b) Vsaka vozeča se jadrenica mora s trobilom ali rogom v prestankih ne čez 2 minuti dolgih znamenja dajati, in to: če jadra s šijami (murami) na desnem boku, naj se zatrobi vselej po enkrat; če jadra s šijami na levem boku, po dvakrat zaporedoma, in če jadra s širokim vetrom ali pred vetrom, po trikrat zaporedoma.
- e) Parnice in jadrenice, ki ne plovejo, morajo najmanj vsaki 2 minuti enkrat pozvoniti.

Člen 13.

Vsaka ladja, bodi parnica, bodi jadrenica mora, kadar je megla ali kadar sneg gre, z zmerno brzino voziti se.

Manjša brzina
vozna o megli in
snegu.

Pravila za krmljenje in jadranje.

Člen 14.

Kadar se dve jadrenici bližata ena drugi ter nastane nevarnost, da bi skupaj zadeli, mora ena drugi umakniti se, kakor je v naslednjem povedano, namreč:

- a) Ladja z vetrom širno odprtim mora ukloniti se ladji, katera blizu k vetru drží.
- b) Ladja, katera jadra s šijami (murami) na levem boku, mora umakniti se ladji s šijami na desnem boku, držeči blizu k vetru.
- c) Kadar obe ladji jadrata s širokim vetrom, a imata veter z različne strani, mora se drugej umakniti tista ladja, katera ima veter z levega boka.
- d) Kadar obe ladji, jadrage s širokim vetrom, veter z iste strani imata, mora ladja nad vetrom jadrajoča ogniti se ladji, katera je pod vetrom.
- e) Ladja, katera jadra pred vetrom (z vetrom v krmo), mora se drugej ladji s poti ogniti.

Dve ladji
jadrenici.

Člen 15.

Če se dve parnici na ravnost nasprotnega ali malo ne nasprotnega teka vozita druga proti drugi ter se je bati, da utegneta skup zadeti (sokobiti se), tedaj mora vsaka izmed obeh ladij svoj tek izpremeniti na desno, da lahko na levo ideta ena mimo druge.

Dve parnici na
sprotnega teka,
srečajoči se.

Ta člen uporablja se samo v tistih slučajih, kadar se ladji bližata ena drugi idoč prav v nasprotno ali blizu v nasprotno mer, tako da s tem nastane nevarnost sokoba, a ne tedaj, kadar ladji lahko gresta ena mimo druge, če tudi vsaka pri svojem teku ostane.

Slučajevi, katerih se tiče ta člen, so torej tisti, kadar ladja proti ladji celó ali brez malega premo, t. j. naravnost plove, tisti slučajevi namreč, kadar po dnevi vsaka ladja jadrenike druge ladje in svoje vidi prav v eni črti ali blizu v eni črti a po noči kadar vsaka izmed obeh ladij takó stojí, da lahko obe stranski luči druge ladje zagleda.

Ali člen ta ní uporaben na take slučaje, kadar po dnevi ena ladja vidi s čela drugo ladjo, katera jej tek križa, a po noči tedaj, kadar rudeča luč ene ladje rudeči luči druge, ali zelena luč ene ladje zeleni luči druge nasproti stojí, ali kadar je odspredaj videti rudečo luč brez zelene, ali zeleno luč brez rudeče, ali naposled, če se obe barvoviti luči kje drugej vidita in ne odspredaj.

Člen 16.

Če se dve parnici v svojem teku takó križata, da je bati se sokoba, mora s poti ukloniti se tista parnica, katera ima drugo na desnem boku.

Člen 17.

Kadar parnica in jadrenica plovita v tako mer, da nastane za nji nevarnost sokoba, tedaj mora parnica s poti ukloniti se jadrenici.

Člen 18.

Vsaka ladja parnica, katera se drugej ladji bliža takó, da s tega nastane nevarnost va-njo zadeti, mora vozno brzino umanjšati, ali če je treba, ustaviti se in nazaj iti.

Člen 19.

Kadar je vozeča se parnica po pravilih tukaj povedanih dolžna svoj tek premeniti, lahko ona drugej ladji, ki jo zagleda, le-to naznani po naslednjih znamenjih s parno zvižgalnico, namreč:

Kratek zvižg ali pisk pomeni:

„Obračam se na desno;“

dva kratka zvižga pomenita:

„Obračam se na levo;“

trije kratki zvižgi pomenijo:

„Idem s polno silo nazaj.“

Uporaba teh znamenj je na voljo puščena, a kadar se uporabijo, tedaj mora gibanje (kretanje) ladje skladati se z danim znamenjem.

Člen 20.

Nekrateč pravil, obseženih v zgornjih členih — ima vsaka ladja, bodi jadrenica bodi parnica, kadar preteče drugo ladjo, dolžnost, le-tej ladji ogniti se.

Člen 21.

V ozkih ali tesnih plovnikih (prekopih, kanalih) mora se vsaka parnica, kolikor se to dá brez nevarnosti, držati na tisto stran plovnika ali sredine njegove, ki sè svoje ladje leži na desno.

Člen 22.

V vseh tistih slučajih, v katerih ima po prejšnjih pravilih ena ladja dolžnost drugej s poti iti, mora le-ta druga ladja svoj tek priobdržati.

Parnici, ki se jima tek križa.

Parnica in jadrenica

Umanjševanje vozne brzine pri parnicah.

Fakultativna uporaba znamenj s piskalico, kadar parnica svoj tek izpremeni.

Kadar ladja ladjo preteče.

Parnica v ozki matici (ozkem plovniku).

Dopolnilo k členom 14, 16, 17 in 20.

Člen 23.

Spolnjujoč zgornja pravila treba je vsegdar dobro paziti na vse nevarnosti plovstva, kakor tudi na take posebne okolnosti, vsled katerih bi utegnilo biti potrebno odstopiti od prejšnjih pravil, da se — neposrednji nevarnosti uide ali izogne.

Pridrček za posebne slučaje.

Člen 24.

Nobeno zgornjih pravil ne odvezuje ladje, oziroma lastnika, vodnika (kapetana) ali moštva odgovornosti za posledice, ki nastopijo odtod, da se luči prav ne držé ali znamenja ne uporabljajo, ali od nedostatka primerne pazljivosti, ali zanemarjenja opreznosti, kakoršno zahteva občna pomorniška navada, ali kakoršne je vsled posebnih okolnosti slučaja potreba.

Potrebna opreznost ne sme pod nikakim uvetom zanemariti.

Člen 25.

Nobeno teh pravil naj ne jemlje moči takim posebnim propisom, katere gledé plovljenja, v pristaniščih, po rekah ali notranjem vodovji izdá zakonito v to pozvano oblastvo dotičnega kraja.

Pridrček gledé pristaniških redov.

Člen 26.

Nobeno teh pravil naj ne jemlje moči takim posebnim ukazilom, ki jih katera koli vlada izdá gledé stalnih in v znamenje rabljenih luči za dve ali za več vojnih ladij ali za ladje pod sprevedom.

Posebne luči za vojno ladjevje ali za ladje pod sprevedom.

Zvršitvena določila.

Člen 27.

Vsak ladje poveljnik ali kapetan ima dolžnost, dobaviti si en primerek tega ukaza, kateri naj se hrani z listinami ladje, ter na zahtev pristanskega ali konzulskega urada pokaže.

Kazni.

Člen 28.

Plovci, ki delajo zoper določila tega ukaza, zapadejo, kadar ni vmes kaznjivo djanje, katero kazenska sodišča po občnem kazenskem zakonu izsledujejo, v globo do 300 goldinarjev, takisto tudi — pod tem uvetom — voditelji ribarskih in drugih odprtih ladij, kateri ne izpolnjujejo določil člena 10, v globo do 5 goldinarjev.

Globe, katerih ni moči potirjati od človeka kazni zapadšega, naj se izpreminjajo v zapor, računeč po en dan za vsakih pet goldinarjev.

Globa teče v zalog za podporo pomorstva.

Člen 29.

Ta ukaz pride v moč 1. septembra 1880.

Od dne, ko začne veljati ta ukaz, izgubita svojo moč ukaz bivšega pomorstvenega ministerstva od 27. februarja 1863 (Drž. zak. št. 25) in ukaz trgovinskega ministerstva od 6. junija 1873 (Drž. zak. št. 102).

11.

Ukaz finančnega ministerstva od 21. januarja 1880,

o premeni uradnih, po lestvici I štempljanih meničnih blanket krajevarske vrste.

Počenshi od 1. marcija 1880 začno se prodajati nove uradne, s štempljem po lestvici I providene menične blankete vrst od 5 do vštavno 90 krajezarjev in to za zdaj v nemškem jeziku.

Na njih se je predrugačila samo vinjeta na levi strani, v drugem so izvedene po tanko tako kakor dozdanje. Blankete te so 31 centimetrov široke in 12 centimetrov visoke.

Osnovno obliko nove vinjete dela umetno prepletena somerna mreža iz bršlinovih vitic. Na nje gornjem delu je nameščen c. kr. orel. Srednji del vinjete napolnjuje medaljon, v katerem se na izprečrtanem ščitku nahaja vrednost v cifrah izražena. Okoli tega izraza vrednosti čitajo se zgoraj besedi: „Stämpel-Betrag“ (iznos štemplja), zdolaj: „Kreuzer“ (krajezarjev) z debelimi pismeni. Dolnji del vinjete napolnjuje Merkur noseč atribute trgovstva v rokah. Podtisk vinjete sestoji iz gostega zvezdastega načrta.

Uradne menične blankete te vrste, kakoršne se prodajo dozdanj, smejo se uporabljati, dokler ne poide zaloga.

Chertek s. r.